

Kungsbacka kommun

Rektorn vid Hedeskolan F-3

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Hedeskolan F-3
i Kungsbacka kommun

Tillsyn i Hedeskolan F-3

Skolinspektionen genomför tillsyn i Kungsbacka kommun under år 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Hedeskolan F-3 besöktes av Skolinspektionen den 7 maj 2014.

Fakta om skolenheten

Hedeskolan är belägen i norra Kungsbacka. Skolan är uppdelad i två skolenheter: Hedeskolan F-3 samt Hedeskolan 4-9. De båda skolenheterna leds av var sin rektor. Detta beslut avser skolenheten Hedeskolan F-3.

Hedeskolan F-3 har vid Skolinspektionens tillsynsbesök 54 elever i förskoleklassen och 188 elever i årskurserna 1-3. Verksamheten är organiserad i tre arbetslag: Ett arbetslag för F-1 och ett arbetslag vardera för årskurserna 2 och 3. I varje arbetslag finns en arbetslagsledare. F-1 består av fem grupper varav fyra grupper är åldersintegrerade (F-1) och en grupp är åldershomogen (årskurs 1). Årskurserna 2 och 3 är åldershomogena. Skolenheten Hedeskolan F-3 har gemensam elevhälsa med Hedeskolan 4-9.

Eleverna i årskurs 3 genomförde läsåret 2012/13 de nationella ämnesproven i matematik och svenska. Enligt Skolverkets statistik varierade andelen elever vid skolan som nått kravnivån i matematik mellan 73 procent (delprovet skriftliga räknemetoder, statistik) och 100 procent (delprovet muntlig kommunikation) att jämföra med andelen i riket som var 78 procent respektive 94 procent för motsvarande delprov.

I ämnesproven i svenska varierade andelen elever vid skolan som nått kravnivån mellan 91 procent (delprovet skrivuppgift faktatext) och 100 procent (delproven muntlig uppgift, läsning faktatext, elevens högläsning samt läsning textsamtal). Detta kan jämföras med andelen elever i riket som nådde kravnivån som varierade mellan 89 procent för delprovet skrivuppgift faktatext, 94 procent för de båda delproven elevens högläsning samt läsning faktatext och 97 procent för delprovet textsamtal.

Av skolans egen statistik framgår att samtliga elever i årskurserna 1- 3 nått kravnivån i alla ämnen utom i svenska och matematik i årskurs 3 där 95 procent av eleverna nått kravnivån i respektive ämne.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att Hedeskolan F-3 i flera avseenden är en väl fungerade verksamhet. Eleverna trivs och känner sig trygga på sin skola och måluppfyllelsen är god. Dock måste rektor säkerställa att lärarna samverkar i högre grad i arbe-

tet med att nå utbildningsmålen. I arbetet med att nå en högre måluppfyllelse måste rektor se till att beslut fattas om åtgärdsprogram för alla elever som är i behov av särskilt stöd och att dessa uppfyller de krav skollagen ställer på sådana program. Då åtgärdsprogram inte alltid upprättas och inte heller alltid uppfyller kraven finns det risk att elever inte får det stöd de har rätt till. Rektor måste även säkerställa att behovet av särskilt stöd utreds skyndsamt så snart det uppmärksammas att en elev riskerar att inte nå kunskapskraven.

Tillsynen visar också att skolans organisation med i huvudsak klasslärare bidrar till att elever får undervisning i ämnen av lärare som inte har utbildning för den undervisning de ska bedriva. Skolinspektionen bedömer vidare att det systematiska kvalitetsarbetet måste förbättras vid skolenheten. Kunskapsresultaten och måluppfyllelsen behöver analyseras på en övergripande nivå för att verksamheten ska kunna genomföra de förändringar som krävs för att ge alla elever möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Nedan följer en mer detaljerad redogörelse för de brister som Skolinspektionen kunnat konstatera vid sin tillsyn samt de ingripanden som Skolinspektionen funnit befogade med anledning av de konstaterade bristerna.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kungsbacka kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 17 oktober 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Kungsbacka kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Lärarna ska samverka i arbetet med att nå utbildningens mål.

Motivering

Enligt läroplanen ska läraren samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen.

Rektor uppger i intervju att vissa lärare samverkar i arbetet för att nå utbildningsmålen, men att andra inte gör det. Arbetslagen i Hede skola F-3 är uppdaterad och undervisningen bedrivs huvudsakligen av en klasslärare som undervisar i de flesta ämnena i klassen. Lärarna träffas vid olika slags mötestillfällen och samplanerar till viss del tillsammans, berättar rektor. Rektor uppger vidare att hon vill att lärarna ska samverka i större utsträckning, men att alla

inte gör det, trots att de uppmanats av rektor att göra detta. Lärarna uppger att de samverkar i några fasta teman över läsåret, men att detta inte gäller samtliga ämnen eller sker systematiskt, utan att samverkan mellan lärare och olika ämnen ofta växer fram utifrån elevernas önskemål.

Tillsynen visar att lärarna inte i tillräcklig omfattning samverkar i arbetet för att nå utbildningens mål. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

1 kap. 11 § Skollagen

2.2 Kunskaper i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

Särskilt stöd

Bedömning

Kungsbacka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Särskilt stöd ska ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.
- Rektorn ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds.
- Om en utredning visar att en elev inte behöver särskilt stöd ska rektorn, eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till, i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.
- Åtgärdsprogram ska beslutas av rektorn.
- Det ska framgå av åtgärdsprogrammet att det kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn se till att en elevs behov av särskilt stöd skyndsamt utreds om en elev riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd skall han eller hon ges sådant stöd. Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogram beslutas av rektor. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det ska framgå av åtgärdsprogrammet att det kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Lärarna vid Hedeskolan F-3 uppger att de anmäler till skolans elevhälsoteam, som leds av rektorn, om de har en elev som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Dock, uppger lärarna, kan det ta olika lång tid innan elevens behov av särskilt stöd utreds. Lärarna berättar att det ibland går fort, men att det också kan ta några veckor eller till och med månader innan en utredning av elevens behov av särskilt stöd initieras och genomförs. Detta beror på att det periodvis saknats specialpedagog vid skolenheten, enligt lärarna. Lärarna uppger vidare att de, när de utreder en elevs behov av särskilt stöd eller utarbetar ett åtgärdsprogram för en elev som skall ges särskilt stöd, endast anger åtgärder som lärarna vet att skolan kan uppfylla. Lärarna menar att det finns elever som har behov som därmed inte beskrivs i utredningen och där skolan inte då heller ger det särskilda stöd som eleven har behov av.

Elevhälsan uppger att det finns elever vid skolan som inte får det särskilda stöd de har rätt till och nämner bland annat personalbrist som en orsak. Elevhälsan uppger vidare att beslutet om åtgärdsprogram kan vara delegerat till specialpedagogerna vid skolan. I andra fall kan elevhälsan rekommendera att åtgärdsprogram ska utarbetas eller ej och att rektor då muntligt beslutar att åtgärdsprogram ska utarbetas och vem som ansvarar för att detta görs.

Rektor uppger i intervju att åtgärdsprogrammen skrivs under av henne. Åtgärdsprogrammen utarbetas däremot av elevens mentor i samråd med specialpedagog vid skolan. Åtgärdsprogrammen följs upp efter sex till åtta veckor och om nya åtgärder behövs utarbetas inget nytt åtgärdsprogram, utan nya åtgärder "fylls på" i det sedan tidigare utarbetade åtgärdsprogrammet.

Rektor uppger vidare att elevers behov av studiehandledning på modersmålet inte utreds och att åtgärdsprogram inte utarbetas för dessa elever som har behov av detta särskilda stöd. Eleverna får dock studiehandledning på modersmål om de har behov av detta utan föregående utredning.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal utredningar och utarbetade åtgärdsprogram vid skolan. Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av är några beslutade och undertecknade av rektor, medan andra inte är beslutade och undertecknade. I det dokument som av skolan benämns "Utredning och pedagogisk bedömning av en elevs behov av särskilt stöd" och som innehåller ett avsnitt benämnt "Bedömning" och där beslutsfattare ska kryssa i om eleven är i behov av särskilt stöd och att åtgärdsprogram ska utarbetas alternativt att eleven inte är i behov av särskilt stöd och att åtgärdsprogram inte ska utarbetas, är inte i något fall ikryssat eller beslutat och undertecknat av behörig beslutsfattare. I några av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av saknas överklagandehänvisning. I vissa utredningar och utarbetade åtgärdsprogram beskrivs inte elevens behov och skolans åtgärder i förhållande till de nationella målen. Exempelvis beskrivs i ett fall elevens behov "efter KUL-

diagnos (Kungsbacka utvecklar läsning) där NN hamnar enligt en stanineskala på 1, beslöt vi att NN ska genomgå en extra läsperiod under ett antal veckor, på 20 minuter om dagen" och skolans åtgärder "NN ska läsa högt 20 minuter varje dag för en pedagog under ett antal veckor. Vi startar läsningen i mitten av november och ska vara klara i slutet av februari eller början på mars.". Uppföljning ska, enligt det utarbetade åtgärdsprogrammet, ske genom att eleven genomför en ny KUL-diagnos.

Tillsynen visar att rektor vid Hedeskolan F-3 inte alltid ser till att en elevs behov av särskilt stöd skyndsamt utreds då det befaras att en elev riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Vidare visar tillsynen att det vid skolenheten finns elever som inte får det särskilda stöd de har behov av och rätt till. Tillsynen visar också att behovet av studiehandledning på modersmålet inte utreds och att beslut om att erbjuda detta särskilda stöd inte dokumenteras i åtgärdsprogram som beslutas av rektor. Åtgärdsprogrammen är inte alltid beslutade av behörig beslutsfattare och att det saknas beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram i vissa fall. Vidare visar tillsynen att åtgärdsprogrammen inte alltid tydligt anger vilka behoven är och hur de ska tillgodoses. Överklagandehänvisning saknas vidare i flera åtgärdsprogram. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 8-10 §§ skollagen

2.8 Rektorns ansvar i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Kungsbacka kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektor ska ta ansvar för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektor för att det genomförs ett kvalitetsarbete på skolenhetsnivå som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Enligt läroplanen har rektor ansvaret för

skolans resultat och för att resultaten följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Rektorn och lärarna uppger att de följer det av huvudmannen beslutade årshjulet för det systematiska kvalitetsarbetet. Av årshjulet framgår vad och när olika delar i kvalitetsarbetet förväntas genomföras och dokumenteras. Till årshjulet är ett antal frågor kopplade som verksamheten förväntas besvara. Lärarna uppger att rektor inte deltar i diskussioner eller analyser i anslutning till kvalitetsarbetet, utan mailar eventuella kommentarer efter det att lärarna skriftligen lämnat in sina svar till frågorna i materialet. Lärarna uppger vidare att de kan få en återkoppling från rektorn om analyser saknas, men att det i övrigt inte görs någon uppföljning av kvalitetsarbetet. Rektorn uppger att verksamheten är dålig på att analysera resultat och måluppfyllelse och att kvalitetsarbetet mest beskriver olika aktiviteter och företrädesvis det som fungerar bra. Rektor uppger vidare att hon aldrig själv fått återkoppling på det dokumenterade kvalitetsarbetet från huvudmannen.

Skolinspektionen har tagit del av dokumentet "Uppföljning av systematiskt kvalitetsarbete läsåret 2012-2013 Hedeskolan F-3" som upprättats vid skolenheten. Dokumentet innehåller beskrivningar av olika aktiviteter som genomförts under läsåret kopplade till olika rubriker, till exempel "Normer & Värden", "Skola och Hem". Kunskapsresultat för årskurs 3 redovisas i tabellform under rubriken "Betyg och bedömning". Tre förbättringsområden från föregående läsår ("ökad måluppfyllelse, elever ska hantera IKT som en naturlig del i kunskapssökandet samt ekonomi i balans") och tre för kommande läsår presenteras ("måluppfyllelsen ska öka på nationella prov i årskurs 3, ytterligare anpassning av den nya organisationen ska göras efter utvärdering på grund av elevunderlaget samt det systematiska kvalitetsåret ska vara implementerat och användas för rapportering och kvalitén på uppföljningen ska öka med det nya årshjulet"). Hur och varför verksamheten kommit fram till dessa mål framgår inte av dokumentationen. I anslutning till att kunskapsresultaten presenteras i dokumentet beskrivs ett antal aktiviteter som genomförts i undervisningen i ämnena svenska och matematik, men inte i övriga ämnen. Inga resultat eller analyser av eventuella resultat kopplade till aktiviteterna redovisas. Under rubriken "Analys måluppfyllelse åk 1-5" går att läsa "Vi gör diverse tester på eleverna redan när de startar skolan. Vi kan se att andelen elever som inte når målen ökar med åldern på eleverna. I de ämnen vi gör flest tester (ma och sv) faller tre elever utanför måluppfyllelsen. Dessa elever har åtgärdsprogram, samt resurser är insatt för att tidigt tillmötesgå eleven på bästa sätt." I övrigt görs ingen uppföljning eller analys av kunskapsresultaten och inga åtgärder kopplade till ökad måluppfyllelse presenteras. Under rubriken "Åtgärdsprogram" konstateras exempelvis att "Vi ser att många av åtgärderna är på individnivå. (- - -)

Vi kanske behöver bli bättre på att skriva in de åtgärder som skolan faktiskt gör på organisationsnivå och gruppnivå för att eleverna ska nå målen.”

Tillsynen visar att rektorn inte, i tillräcklig utsträckning, tar ansvar för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och dokumenterat kvalitetsarbete bestående av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet ska utgå från skolenhetens samlade resultat utifrån nationella mål och kunskapskrav. Resultaten ska såväl dokumenteras som analyseras, förbättringsområden identifieras och åtgärder beskrivas i syfte att utveckla utbildningen och öka måluppfyllelsen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 4-5 §§ skollagen

2.8 Rektorns ansvar i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

Personalkompetens

Bedömning

Kungsbacka kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning ska bedriva undervisningen.

Motivering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen. Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller nämnda krav eller om det finns något annat skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen, under vissa förutsättningar.

I den förteckning över undervisande lärare vid Hedeskolan F-3 som Skolinspektionen tagit del av i samband med tillsynsbesöket framkommer att det finns lärare som undervisar i ämnen som inte omfattas av legitimationen. De ämnen som några lärare undervisar i, men inte har legitimation för, är engelska, idrott och hälsa, slöjd, so- och no-ämnen. Anledningen till detta är att skolan tillämpar ett klassläraresystem. Vid skolan finns lärare att tillgå med behörighet och legitimation för samtliga ämnen, utom i slöjd där lärarna är behöriga i ämnet och ansökt om, men ännu inte fått, legitimation.

Tillsynen visar att lärarkompetensen inte fullt ut används utifrån lärarnas behörighet och legitimation. Skolan använder i vissa fall legitimerade lärare för undervisning som de inte har behörighet för, trots att det finns behöriga lärare

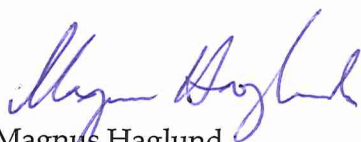
att tillgå vid skolenheten och att inga andra särskilda skäl med hänsyn till eleverna finns. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 13-14 samt 17-19 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har utredare Monica Axelsson och avdelningsjurist Johan Kylenfelt deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Beslutsfattare

Mona Ericsson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.